

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA PRACY, PŁAC I SPRAW SOCJALNYCH

z dnia 13 grudnia 1976 r.

w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i o ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składniki funduszu płac.

Na podstawie art. 4 ust. 1 dekretu z dnia 28 października 1947 r. o ubezpieczeniu rodzinnym (Dz. U. Nr 66, poz. 414 z późniejszymi zmianami), art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119 z późniejszymi zmianami) oraz art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6 z późniejszymi zmianami)

po porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowią w uspołecznionych zakładach pracy wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze zaliczone do osobowego funduszu płac.

2. Odrębne przepisy normują podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne:

- 1) z tytułu zatrudnienia w spółdzielczych zakładach usługowych,
- 2) z tytułu zatrudnienia w uspołecznionych zakładach prowadzonych na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia,
- 3) adwokatów — członków zespołów adwokackich z tytułu pracy w tych zespołach.

§ 2. 1. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowią w nie uspołecznionych zakładach pracy przysługujące pracownikom z tytułu zatrudnienia całkowite bez potrąceń zarobki w gotówce i w naturze podlegające przepisom o podatku od wynagrodzeń i składce na cele emerytalne.

2. Za zarobek w gotówce uważa się również wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych, dodatki i dopłaty do wynagrodzenia oraz premie.

3. Wartość zarobków w naturze ustala się według zasad przewidzianych w przepisach o obliczaniu podstawy wymiaru emerytur i rent.

4. Najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników nie uspołecznionych zakładów pracy stanowi:

- 1) wynagrodzenie ustalone w gospodarce uspołecznionej dla najniżej zarabiających w okresie, z którego zarobki przyjmuje się do obliczenia tej podstawy,
- 2) odpowiednia część wynagrodzenia wymienionego w pkt 1, jeżeli zatrudnienie wykonywane było w niepełnym wymiarze czasu pracy.

5. Przepisów ust. 4 nie stosuje się do osób zatrudnionych w nie uspołecznionych zakładach pracy w celu przygotowania zawodowego albo pobierających emerytury lub renty; podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia tych osób stanowią ich rzeczywiste zarobki.

§ 3. W rozporządzeniu Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 31 maja 1974 r. w sprawie zasiłków rodzinnych (Dz. U. z 1974 r. Nr 21, poz. 127 i z 1975 r. Nr 27, poz. 143) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 6 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) pobierające stypendium zwyczajne lub fundowane dla studentów szkół wyższych w kwocie przekraczającej miesięcznie połowę najniższej płacy w gospodarce uspołecznionej”,
- 2) w § 22 dodaje się wyrazy:
„chyba że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło bez wypowiedzenia z winy pracownika lub wskutek porzucenia pracy”,
- 3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. 1. Za wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w uspołecznionym zakładzie pracy uważa się wypłacone w danym roku kalendarzowym należności zaliczane do osobowego funduszu plac. z wyjątkiem:

- 1) wypłat z funduszu mistrza (majstra, kierownika budowy)
- 2) dodatkowego wynagrodzenia dla oblatywaczy samolotów i za sprawdzanie spalochronów,

- 3) ryczałtu dziennego dla robotników w lasach państwowych za używanie własnego środka lokomocji przy dostarczaniu sprzętu mechanicznego na zrąb,
- 4) dodatku dla dróżników leśnych za konserwację i przechowywanie narzędzi oraz za używanie własnych rowerów do objazdu służbowego powierzonego odcinka robót oraz ryczałtu miesięcznego dla nadleśniczych, adiunktów, leśniczych i gajowych za utrzymanie własnych środków lokomocji,
- 5) wynagrodzenia kierowców autobusów używanych do przewozu wycieczek,
- 6) wynagrodzenia za czas ćwiczeń (prób) i występów orkiestr zakładowych,
- 7) ekwiwalentu za pranie i reperację odzieży roboczej, wykonywane we własnym zakresie przez pracowników,
- 8) dodatku za dyżur i za udział w wyprawach ratunkowych Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego,
- 9) ekwiwalentu za nie wykorzystany urlop,
- 10) dodatków (ryczałtów) za rozłąkę, strawnego oraz dodatków dewizowych wypłacanych w żegludze i rybołówstwie morskim,
- 11) dodatków godzinowych wypłacanych na kolei pracownikom drużyn lokomotywowo- i konduktorskich,
- 12) zwrotu kosztów przejazdów do miejsca zamieszkania w celu odwiedzenia rodzin, wypłacanego pracownikom czasowo przeniesionym oraz zwerbowanym do pracy,
- 13) ekwiwalentu za przejazdy koleją, wypłacanego na podstawie Karty górnika,
- 14) ryczałtów za noclegi i za koszt wynajęcia kwatery prywatnych (opłacanych przez zakład pracy) dla pracowników czasowo przeniesionych,
- 15) zasiłku na zagospodarowanie dla nauczycieli; jednorazowego zasiłku na zagospodarowanie przysługującego niektórym pracownikom służby zdrowia po raz pierwszy przystępującym do pracy,
- 16) ryczałtu przesiedleniowego przy przeniesieniach służbowych i zasiłku osiedleniowego dla nauczycieli,
- 17) wartości posiłków profilaktycznych i regeneracyjno-wzmacniających, a także innych środków wydawanych do spożycia pracownikom bezpłatnie lub częściowo odpłatnie oraz dodatku kalorycznego dla personelu latającego i pokładowego w lotnictwie cywilnym,
- 18) ekwiwalentu za przedłużenie używalności odzieży roboczej lub obuwia ochronnego oraz za używanie odzieży własnej zamiast roboczej przez pracowników, uczniów i studentów,

- 19) innych świadczeń pieniężnych wypłacanych przez zakłady pracy na podstawie Kodeksu pracy lub układów zbiorowych pracy,
 - 20) wynagrodzeń pieniężnych z funduszu premiowego w państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej,
 - 21) wynagrodzeń i nagród za racjonalizację i wynalazczość,
 - 22) ponadplanowych wypłat z osobowego funduszu płac realizowanych w przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej i mieszkaniowej z tytułu wcześniejszego rozpoczęcia lub przedłużenia okresu ogrzewczego, jak również z tytułu przedłużania czasu pracy własnych pracowników zatrudnionych przy odśnieżaniu,
 - 23) dodatkowego wynagrodzenia dla niektórych pracowników domów wczasowych świadczących usługi dla konsumentów nie będących mieszkańcami domów wczasowych,
 - 24) premii dla niektórych pracowników domów wypoczynkowych i zarządów okręgów za czynności i prace związane z organizacją kwater i ośrodków w kwaterach obcych oraz sprzedażą skierowaną na miejsca nie objęte planem eksploatacyjnym domów wczasowych,
 - 25) przejściowych dodatków i przejściowych premii wypłacanych z funduszu dyspozycyjnego w jednostkach inicjujących,
 - 26) nagrod, premii i przejściowych dodatków wypłacanych z oszczędności funduszu płac pozostających w dyspozycji zakładu pracy,
 - 27) premii specjalnych za ekonomiczną eksploatację taksówek,
 - 28) wynagrodzeń za zbieranie, sortowanie, pakowanie i przekazywanie odpadów użytkowych z termoplastycznych tworzyw sztucznych,
 - 29) wynagrodzenia za zbieranie czerstwego pieczywa w budynkach mieszkalnych,
 - 30) wynagrodzenia za ratownictwo morskie,
 - 31) gratyfikacji, zapomóg, odpraw i nagród; nie dotyczy to nagród wypłacanych w ramach dyspozycyjnego funduszu płac.
2. Za wynagrodzenie uważa się również wynagrodzenie za usługi załadunkowe i wyładunkowe wypłacane z bezosobowego funduszu płac członkom brygad załadunkowo-wyładunkowych przez zatrudniający ich zakład pracy.
 3. Za wynagrodzenie uważa się również wypłacane z funduszu honorariów:
 - 1) wynagrodzenia nieetatowego personelu redakcyjnego czasopism w przedsiębiorstwach wydawniczych,
 - 2) wynagrodzenia i tantiemy wypłacane twórcom przez stowarzyszenia twórców,
 - 3) nagrody za prace wykonywane na podstawie umów zlecenia lub umów o dzieło (np. nagrody dla realizatorów filmów),
 - 4) wynagrodzenia za opracowania naukowo-badawcze i rozwojowe wykonywane przez pracowników placówek naukowych poza obowiązującym ich czasem pracy lub poza obowiązującym wymiarem zajęć,
 - 5) inne wynagrodzenia z funduszu honorariów związane z:
 - a) przygotowaniem, realizacją i rozpowszechnianiem filmów,
 - b) przygotowaniem, realizacją i organizacją imprez artystycznych, teatralnych, muzycznych, audycji radiowych i telewizyjnych oraz nagrań płytowych,
 - c) przygotowaniem i edycją książek oraz innych wydawnictw nieperiodycznych, druków akcydensowych i opakowań,
 - d) projektowaniem i wykonywaniem usług artystycznych z zakresu plastyki,
 - e) przygotowaniem środków reklamy,
 - f) przygotowaniem materiałów instruktażowych i szkoleniowych,
 - g) korespondencją redakcji z czytelnikami publikowaną w prasie,
 - h) twórczością kompozytorską.
 4. Za wynagrodzenie uważa się także równoważność wydanych pracownikowi w danym roku świadczeń w naturze oraz ekwiwalent pieniężny za takie świadczenia, zaliczane do osobowego funduszu płac."

§ 4. W rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 19 sierpnia 1968 r. w sprawie obliczenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, zasiłków z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa oraz składek na ubezpieczenie społeczne (Dz. U. z 1968 r. Nr 35, poz. 246 i z 1972 r. Nr 27, poz. 196) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Za zarobek, jaki przyjmuje się do obliczenia podstawy wymiaru z tytułu zatrudnienia w społecznym zakładzie pracy, uważa się zarobek w gotówce określony w § 3 oraz wartość świadczeń w naturze określonych w § 4.

§ 3. 1. Za zarobek w gotówce uważa się wypłaty zaliczone do osobowego funduszu płac, z wyjątkiem wypłat wymienionych w załączniku do rozporządzenia.

2. Za zarobek w gotówce uważa się również następujące wypłaty spoza osobowego funduszu płac:

- 1) wynagrodzenia za usługi załadunkowe i wyładunkowe, wypłacane członkom brygad załadunkowo-wyładunkowych przez zatrudniający ich zakład pracy,
- 2) wynagrodzenia za skup, zbiórkę i odprzedaż opakowań i surowców wtórnych wypłacane pracownikom przez zatrudniający ich zakład pracy.

- 3) honoraria za pracę dziennikarską wypłacane dziennikarzom przez redakcję, w której pełnią stałą funkcję,
 - 4) honoraria za usługi związane ze stałą funkcją pracownika przy realizacji programu radiowego lub telewizyjnego w zespole Komitetu do Spraw Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja”, ośrodka telewizyjnym lub rozgłośni regionalnej oraz honoraria za usługi dla terytorialnie właściwego ośrodka telewizyjnego i programu ogólnopolskiego,
 - 5) wynagrodzenia i nagrody wypłacane własnym pracownikom z tytułu umów o dzieło lub umów zlecenia, związanych z przygotowaniem, realizacją i rozpowszechnianiem filmów, na zasadach określonych odrębnymi przepisami.”
- 2) w § 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Do obliczenia podstawy wymiaru nie przyjmuje się wartości tej części świadczeń w naturze, do których rencista zachowuje nadal prawo po uzyskaniu emerytury lub renty.”
- 3) § 5 otrzymuje brzmienie:
- „§ 5. 1. Za zarobek przyjmowany do podstawy wymiaru z tytułu zatrudnienia w nie uspołecznionym zakładzie pracy uważa się zarobek w gotówce i w naturze bez potrąceń, zgłaszany bieżąco do wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.
2. Za zarobek przyjmowany do podstawy wymiaru z tytułu zatrudnienia obywateli polskich w obcych misjach dyplomatycznych, w urzędach konsularnych lub w instytucjach międzynarodowych działających w Polsce uważa się zarobek, od którego opłacana była przez pracownika składka na cele emerytalne, jeżeli pracodawca nie zgłaszał bieżąco zarobków do wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.”
- 4) skreśla się § 7,
- 5) w § 8 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
- „2) dziennie — $\frac{1}{30}$ odpowiedniej kwoty wymienionej w pkt 1”
- 6) § 12 otrzymuje brzmienie:
- „§ 12. 1. Przy obliczaniu podstawy wymiaru wyłącza się zarobki z miesiący, w których pracownik przez okres dłuższy niż 5 dni w ciągu miesiąca nie wykonywał zatrudnienia wskutek podjęcia lub zaprzestania pracy.
2. Zarobki z miesiący, o których mowa w ust. 1, przyjmuje się jednak do obliczenia podstawy wymiaru, jeżeli jest to korzystne dla osoby zainteresowanej.
3. W razie pobierania przez pracownika zmniejszonego wynagrodzenia w związku z odbywaniem służby wojskowej lub ćwiczeń wojskowych do obliczenia podstawy wymiaru przyjmuje się wynagrodzenie w pełnej wysokości.
4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio w razie pobierania przez pracownika zmniejszonego wynagrodzenia w związku z pobytem w tymczasowym areszcie.
5. Zarobki z miesiący, w których pracownik przez część miesiąca pobierał zasiłek chorobowy, opiekuńczy, macierzyński lub wyrównawczy, uzupełnia się o kwotę otrzymanego zasiłku. Jednakże na wniosek pracownika zarobki z miesiący, w których zasiłek przysługiwał za więcej niż 5 dni, podlegają wyłączeniu.
 6. Zamiast zarobków z miesiący podlegających wyłączeniu w myśl ust. 1 i 5 przyjmuje się zarobki z kolejnych miesiący poprzednich.
 7. Przepisu ust. 5 nie stosuje się, jeżeli podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i świadczeń z tego ubezpieczenia nie uległy obniżeniu pomimo pobierania zasiłków.”
- 7) skreśla się rozdział 2 i 3, a rozdziałowi 4 nadaje się kolejną numerację 2,
- 8) załącznik do rozporządzenia otrzymuje brzmienie:
- „Wykaz składników wynagrodzenia zaliczonych do osobowego funduszu płac, których nie uwzględnia się przy obliczaniu podstawy wymiaru emerytury i renty.
1. Gratyfikacje dla członków personelu latającego i pokładowego.
 2. Wynagrodzenie wypłacane w złotych pracownikom zatrudnionym za granicą.
 3. Ryczałt dzienny dla robotników w lasach państwowych za używanie własnego środka lokomocji przy dostarczaniu sprzętu mechanicznego na zrąb.
 4. Dodatek dla dróżników leśnych za konserwację i przechowywanie narzędzi oraz za używanie własnych rowerów do objazdu służbowego powierzono odcinka robót; ryczałt miesięczny dla nadleśniczych, adiunktów, leśniczych i gajowych za utrzymanie własnych środków lokomocji.
 5. Wynagrodzenia za czas ćwiczeń (prób) i występów orkiestr zakładowych.
 6. Ekwiwalent za pranie i reperację odzieży roboczej, wykonywane we własnym zakresie przez pracowników.
 7. Ekwiwalent za nie wykorzystany urlop.
 8. Dodatkowe świadczenia pieniężne bądź wartość świadczeń w naturze przyznawane na podstawie przepisów szczególnych, takie jak:
 - a) dodatki (ryczałty) za rozłękę, strawne,
 - b) dodatki godzinowe wypłacane na kolei pracownikom drużyn lokomotywowych i konduktorskich,
 - c) zwrot kosztów przejazdów do miejsca zamieszkania w celu odwiedzenia rodzin, wypłacany pracownikom czasowo przeniesionym oraz zwerbowanym do pracy,
 - d) ekwiwalent za przejazdy koleją, wypłacany na podstawie Karty górnika,
 - e) ryczałty za noclegi i za koszt wynajęcia kwater prywatnych (opłacane przez zakład pracy) dla pracowników czasowo przeniesionych,
 - f) zryczałtowany ekwiwalent z tytułu najmu mieszkania u osoby prywatnej, przysługujący pracownikom medycznym,

- g) zasiłek na zagospodarowanie dla nauczycieli; jednorazowy zasiłek na zagospodarowanie przy-
sługujący niektórym pracownikom służby zdro-
wia po raz pierwszy przystępującym do pracy,
 - h) ryczałt przesiedleniowy przy przeniesieniach
służbowych; zasiłek osiedleniowy dla nau-
czycieli,
 - i) wartość posiłków profilaktycznych i regenera-
cyjno-wzmacniających, a także innych środków
wydawanych do spożycia pracownikom bezpłat-
nie lub częściowo odpłatnie; dodatek kalorycz-
ny dla personelu latającego i pokładowego w
lotnictwie cywilnym,
 - j) ekwiwalenty za przedłużenie używalności odzie-
ży roboczej lub obuwia ochronnego oraz za
używanie odzieży własnej zamiast roboczej przez
pracowników, uczniów i studentów,
 - k) zapomogi wypłacane pracownikom własnym
z funduszu pozostającego w dyspozycji mi-
nistrów (kierowników urzędów centralnych)
oraz wojewodów (prezydentów miast stopnia
wojewódzkiego).
9. Odprawy przy przejściu na emeryturę przyznawa-
ne na podstawie przepisów szczególnych; odpra-
wa (wynagrodzenie) za 10-letni staż pracy w żeglu-
dze międzynarodowej w razie utraty zdrowia.
10. Inne świadczenia pieniężne wypłacane przez za-
kłady pracy na podstawie Kodeksu pracy lub ukła-
dów zbiorowych pracy.
11. Nagrody:
- a) jubileuszowe,
 - b) państwowe,
 - c) konkursowe,
 - d) okolicznościowe,
 - e) za współzawodnictwo pracy,
 - f) za wyniki w handlu zagranicznym,
 - g) za wyniki w procesie inwestycyjnym,
 - h) z funduszy tworzonych na z góry określony
czas z przeznaczeniem do wypłaty za wykona-
nie konkretnych zadań,
 - i) rzeczowe.
12. Wynagrodzenia i nagrody za racjonalizację i wy-
nalazczość."
- § 5. 1. Przy ustalaniu prawa do zasiłków rodzinnych
w wysokości podwyższonej przepisy § 3 rozporządzenia
stosuje się do wynagrodzeń przysługujących od dnia
1 stycznia 1977 r.
2. Przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub
renty na podstawie zarobków osiągniętych przed dniem
wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy do-
tychczasowe.
- § 6. Traci moc rozporządzenie Przewodniczącego Ko-
mitetu Pracy i Płac z dnia 5 kwietnia 1965 r. w sprawie
podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne,
świadczeń z ubezpieczeń społecznych i rent dla pracow-
ników zatrudnionych na łodziach indywidualnego rybo-
łówstwa morskiego (Dz. U. Nr 15, poz. 105).
- § 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycz-
nia 1977 r.
- Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych: *T. Rudolf*